Jaargang 116. Zondag, 26 Julij 1857. No. 89.

GRONINGER COURANT.

ALGEMEEN DAGBLAD

voor de Stad en Provincie Groningen.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Groningen* brengt bij deze ter kennis de belanghebbenden, dat de **PASSAGE met RIJTUIGEN** door het Dorp ***Bellingwolde***, uit hoofde der onderhanden werkzaamheden tot voorbereiding van de bestrating van den Weg aldaar, tot nader order zal zijn **GESTREMD.**

GRONINGEN, 24 Julij 1857.

De Commissaris des Konings voornoemd:
I. A. VAN ROIJEN.

SCHEEPSHOLLEN.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Groningen*, — Overwegende, dat door de **grootte** der **SCHEEPSHOLLEN**, welke de **vaste Boogen** en **Bruggen** dezer Gemeente passeren, die Werken meermalen in gevaar worden gebragt schade te lijden; — Gehoord den BOUWMEESTER en den HAVENMEESTER dezer Gemeente; — [illegible] te brengen, dat geen **SCHEEPSHOL** binnen de Boomen dezer Gemeente kan worden toegelaten, dat op eenig punt, gemeten van af den onderkant der Kiel, hooger is dan **5,40**, terwijl het in den Voorboeg of langs den bovenkant der Kajuit

niet hooger kan zijn dan	5.19	bij eene breedte van	4.00 El.
» » » »	5.14	» » » »	4.50 »
» » » »	5.08	» » » »	5.00 »
» » » »	4.99	» » » »	5.50 »
» » » »	4.88	» » » »	6.00 »
» » » »	4.77	» » » »	6.50 »
» » » »	4.65	» » » »	7.00 »

GRONINGEN, 22 Julij 1857.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

KEURING VAN VUILNISWAGENS.

De fungerende OPZIGTER der STRAATVUILNIS te *Groningen* brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat de **KEURING** der **WAGENS**, bedoeld in art. [illegible] van het Reglement van Politie van den 29sten Junij 1856, zal plaats hebben op **Maandag den 27sten Julij 1857**, des namiddags te 3 uur, op de ***Rademarkt*** alhier.

Men wordt gewaarschuwd dat **alleen geheel overdekte Wagens** ter keuring kunnen worden aangeboden.

GRONINGEN, 22 Julij 1857.

De Opzigter voornoemd:
E. BUTTINGER.

Groninger Straatvuilnis.

PUBLIEKE VERKOOPING (*de laatste gedurende dezen Zomer*) op WOENSDAG den 29sten Julij 1857, ten Huize van de Wedw. KOOPS, te *Zuidbroek.*

NIEUWSTIJDINGEN.

RUSLAND.

Hoe welwillend Keizer *Alexander* overigens ook jegens zijne Poolsche onderdanen moge zijn, blijft hij streng zoo dikwijls er sprake is van het herstel der Poolsche nationaliteit. Op nieuw is dit gebleken in zijn antwoord aan den adel van de gouvernementen Witebsk, Minsk, Volhynië en andere tot het oude Litthauen behoorende landstreken. Deze hadden zich met het volgende verzoekschrift tot den Czaar gewend.

» Doordrongen van innige gehechtheid aan het geloof onzer voorvaderen en van ganscher harte de taal toegedaan, die onze kinderen van hunne wieg af spreken, in welke wij tot God bidden en onze gedachten en gewaarwordingen uitdrukken, en bedenkende, dat het tot heil van ons land zoude strekken, wanneer de arme jeugd eene volledige opvoeding zou kunnen ontvangen, 't geen haar thans bij gemis aan eene universiteit in ons land onmogelijk is — wagen wij het U. M. te verzoeken: 1) ons goedgunstig te veroorloven om de Katholijke kerken, die in puinhoopen vallen, te herstellen, nieuwe kerken te bouwen en in stad en land naar de behoefte van het Katholijke volk pastoorsplaatsen op te rigten; 2) te bepalen, dat op de scholen de Poolsche taal leere, en voorts dat te Polock of op eenige andere plaats eene hoogeschool worde gevestigd."

Op dit verzoekschrift heeft de Keizer de volgende beschikking genomen:

»De staatssecretaris vorst *Galitzin* heeft mij dit verzoekschrift van den adel van Witebsk enz. medegedeeld en mij tevens overhandigd het advies van het vroegere militaire gouvernement van Witebsk, 't welk van meening is, dat de Poolsche adel geen grond heeft dergelijke verzoeken te doen, daar 1) de adel alle middelen bezit om de jeugd op passende wijze op te voeden; 2) wat de oprigting van Katholieke kerken aangaat, hierover voorschriften bestaan, gelijk die voor de oprigting van orthodoxe kerken. Ik ben eenigzins van oordeel, dat ik de aandacht van Z. M. moest vestigen op de dwaze strekking van het verzoekschrift, 't welk herstel der zoogenaamde onafhankelijkheid van Polen bedoelt. Litthauen heeft nimmer een afzonderlijk wettig bestaan gehad; integendeel, het heeft sedert eeuwen aan Rusland toebehoord en is door de Polen veroverd, maar door de Russen hernomen. De overige beschouwingen van den adel van Witebsk zijn ongegrond. Op deze overwegingen heeft de Keizer besloten als volgt: »Het verzoekschrift zal als niet ingediend beschouwd worden; aan den adelsmaarschalk zij te kennen gegeven, dat hij met zwakheid gehandeld heeft, en aan de onderteekenaars worde gezegd, dat zij verkeerd handelen door ons verzoekschriften voor te leggen die van allen grond zijn ontbloot." — Vorst *Gortschakoff.*

TURKIJE.

Engeland ligt met Turkije overhoop over het bezit van het eilandje Perim in den ingang der Roode zee. Het is, zooals bekend is, onlangs door de Engelschen bezet, en deze beweren dat zij zich reeds voor ruim eene halve eeuw regtmatig in het bezit van dat eilandje gesteld hebben. De Porte daarentegen verklaart, dat het tot haar Arabisch grondgebied behoort, en zij wil, naar verzekerd wordt, alle haar te dienste staande middelen aanwenden, om de integriteit van haar grondgebied ook thans, nu zij door eenen van hare bondgenooten bedreigd wordt, te verdedigen.

— Het is thans stellig dat de stedehouder van Moldavië, Vorst *Vogoridès*, niet heeft voldaan aan het verlangen van de gezanten der groote mogendheden om de verkiezingen uit te stellen. Den 19den zijn zij reeds volbragt; men verwachtte ze niet vóór den 27sten. Zeer vele kiesbevoegden, voornamelijk onder de geestelijkheid, hebben van hun stemregt geen gebruik gemaakt.

Brieven uit Bucharest melden, dat er tusschen de vertegenwoordigers der vreemde mogendheden scheuring bestaat; de commissarissen van Engeland, Oostenrijk en Turkije vormen de minderheid.

ITALIË.

De gebeurtenissen te Napels zullen aanleiding geven tot een langdurig proces. De zoogenoemde conservative bladen hier en elders trachten aan te toonen dat *Mazzini* alleen de oorzaak van al het kwaad is en dat, als hij onschadelijk gemaakt is, Italië gelukkig zal zijn. Het belagchelijke dezer redenering aan te toonen ware overbodig; ten eerste is *Mazzini* niet de man die in Italië de groote revolutiën heeft doen ontstaan; de groote bewegingen van 1847, 1848 en 1849 vonden buiten zijne leiding en inwerking plaats; ten tweeden zouden de misnoegde Italianen, ware hij van het wereldtooneel der politiek verwijderd, dadelijk honderde anderen vinden om zich aan hun hoofd te stellen — en dit is het hoofdpunt — zoolang de besturen niet beter hunne roeping begrijpen, is voor Italië op den duur geen rust denkbaar.

De Sardinische regering is voornemens den uitslag van het geregtelijk onderzoek in zake de jongste gebeurtenissen in Italië, met de meeste openhartigheid wereldkundig te maken. In eene circulaire, waarin die uitslag aan de diplomatieke agenten van Sardinië bij de vreemde hoven, zal worden medegedeeld, zal de heer *de Cavour* tevens wijzen op de noodzakelijkheid om over te gaan tot de hervormingen, waarvan de noodzakelijkheid door het congres van Parijs was erkend.

Het *Journ. des Debats*, aan 't welk wij dit berigt ontleenen, behelst verder een geschiedkundig overzigt van de laatste in Italië plaats gehad hebbende oproerige gebeurtenissen. Volgens dit blad zou, in geval de aanslag ware gelukt, naar alle waarschijnlijkheid geheel Italië in vuur en vlam zijn gezet, en zou Oostenrijk zich gewapenderhand hebben moeten doen gelden, waarvan welligt een algemeene oorlog het gevolg zou zijn geweest. Alleen het bestaan van een constitutioneel gouvernement, 't welk door verreweg het meerendeel der Italianen beschouwd wordt als een beschermend element, 't welk de zaden der vrijheid voor het gemeenschappelijke vaderland in zich bevat, heeft Europa voor dezen noodlottigen schok gevrijwaard. Het is thans eene uitgemaakte zaak, dat de zamengeswerenen, die in de handelingen der despotieke en theocratische regeringen ruimschoots middelen hebben gevonden om de menigte te bewerken, het hoofd hebben gestooten op het liberale regerings-stelsel, 't welk in Sardinië wordt toegepast.

Ten slotte zegt de schrijver van het betoog der *Débats*, dat Italië, wel is waar, rustig is, maar dat uit deze omstandigheid geenszins moet worden afgeleid, dat Italië tevreden is en dat de Paus en de Koning van Napels thans niet meer behoeven over te gaan tot die hervormingen, welke vrij algemeen worden verwacht.

— Als een gevolg van de jongste oproerige bewegingen in Italië, heeft de Oostenrijksche regering het bevel uitgevaardigd, dat de reeds sedert lang in aanbouw zijnde versterking der vesting Verona met verhoogde krachtsinspanning moet worden voortgezet. Tegen het einde van dit jaar moet alles zijn volbragt. Alsdan zal Verona, 't welk sedert 1850 met nieuwe forten als met een gordel is omgeven, niet alleen de sterkste wapenplaats van Italië, maar, met uitzondering van Comorn, ook de geduchtste van den geheelen Oostenrijkschen keizerstaat zijn. — Ook de nieuwe bevestigingswerken op de Gallicische verdedigingslinie, wier basis de steden Ollmütz en Krakau zijn, worden met grooten ijver voortgezet.

SPANJE.

De regering heeft, nu de opstand in Andaluzië bedwongen is, bevelen gegeven om de straffen te doen ophouden, die de autoriteiten aldaar met onverbiddelijke gestrengheid toepasten op allen, die daaraan deel hebben genomen. Dit althans wordt door de *Iberia* medegedeeld, met de bijvoeging, dat de Koningin zelve de lijst der schuldigen wil nazien, alvorens voortaan eenige straf aan hen voltrokken wordt. Verder wordt gemeld dat de Koningin reeds aan verscheidene hunner de tegen hen uitgesprokene doodstraf veranderd heeft in ligtere straffen.

DUITSCHLAND.

In Pruissen heeft zich bij de onlangs plaats gehad hebbende inlijving voor de militaire dienst een vreemd geval voorgedaan. Een jongeling, in Berlijn geboren, was, bij zijn verblijf in Engeland, tot de secte der Kwakers overgegaan, en weigerde nu zich bij het leger te laten inlijven, omdat dit volgens de beginsels zijner godsdienst niet geoorloofd was. Wegens de groote godsdienstige verdraagzaamheid, waarover men zich in Pruissen mag verheugen, werd ook deze weigerachtige met de meeste verschooning behandeld. Hij bleef intusschen hardnekkig weigeren en ging slechts door dwangmaatregelen genoodzaakt, naar zijne garnizoensplaats Spandau. De militaire discipline vorderde echter straf voor die weerspannigheid en is hem voorloopig een streng arrest gedurende vier weken op water en brood opgelegd. Of de Kwaker nu tot ander inzigt komen zal, moet de tijd leeren.

— Om in het gebrek aan arbeiders te voorzien bij het inoogsten van het graan, dat ten minste 14 dagen vroeger dan in vorige jaren tot rijpheid komt, hebben de militaire autoriteiten in de Rijn-gewesten op verzoek der grondeigenaren en pachters, tegen geëvenredigde belooning, een aantal soldaten gedurende den oogsttijd ter hunner beschikking gesteld. In Keurhessen heeft men deze bewilliging zelfs tot correctionele gevangenen uitgestrekt, die onder toezigt der politie, bij den veldarbeid gebezigd worden.

— In een handelsbrief uit Hongarije wordt gemeld, dat in dit jaar geene overstrooming van water, maar van granen te wachten staat. Heerlijk onderscheid!

ZWEDEN.

De Mormonen hadden in het district Vestre-Sallerup een huis laten bouwen, dat hun tot kerk diende. Den 25sten Junij was een aantal hunner daar voor de dienst vereeenigd; doch zoodra dit in den omtrek ruchtbaar werd, begaf zich een troep boeren met knodsen en geweren gewapend derwaarts. Daar de Mormonen weigerden uiteen te gaan, verjoeg men ze uit de kerk en uit het dorp, waardoor eene kleine schermutseling ontstond, daar ook eenige der Mormonen gewapend waren; verscheidene werden in een' looiput gedompeld, waarna men ze weêr liet loopen.

Te Burfos is eene boete van 25 rijksdaalders gesteld op het afstaan van zijn huis voor bijeenkomsten van Mormonen, op het in dienst nemen en op het ontvangen ten zijnent van leden dier secte. Verscheidene inwoners van dat district, die de godsdienst der Mormonen omhelsd hadden, zijn weder tot het Lutherdom teruggekeerd.

GROOT-BRITTANJE.

In de zitting van het Lagerhuis heeft de regering, bij monde van den heer *Vernon Smith*, de geruchten gelogenstraft, als zouden er ongunstige tijdingen uit Indië, nopens eene muiterij onder het leger van Bombay, ontvangen zijn. De redenaar heeft bij deze gelegenheid verklaard, dat de Indische mail twee maal 's maands aankomt, en zoodra zij te Suez arriveert, wordt een korte inhoud per telegraaf naar Triëst overgebragt, van waar de tijding naar Engeland gezonden wordt.

In diezelfde zitting van het Huis is de aandacht van de regering gevestigd op de tegenwoordige verdedigingsmiddelen des lands, en heeft men van de ministers eene bepaalde verklaring dienaangaande gevraagd. Lord *Palmerston* heeft daarop geantwoord, dat Groot-Brittanje zich in een voldoenden staat van tegenweer bevindt; dat wel is waar een aanzienlijk gedeelte der krijgsmagt, te weten, omstreeks 20,000 man van onderscheidene wapenen, dezer dagen naar O. Indië gezonden zijn, of eerstdaags gezonden zullen worden, ter zake van den aldaar uitgebroken opstand onder de inlandsche troepen, maar dat die manschappen onverwijld aangevuld kunnen en zullen worden door het gewone middel van rekrutering; dat het niet noodig is, ook de militie, of de gewapende burgermagt, onder de wapenen te roepen; dat de toestand van Europa thans zoodanig is, dat er geen gevaar voor een oorlog in dit werelddeel, waarin dit rijk gewikkeld zou kunnen worden, schijnt te bestaan; dat alzoo eene vermeerdering van het leger thans onnoodig is; dat het gouvernement zijn pligt, om voor eene behoorlijke verdediging des lands te zorgen, volkomen beseft, en, indien het dit noodig mogt vinden, niet zal aarzelen om van het Parlement, hetwelk zich steeds zoo bereid heeft betoond om toe te staan hetgeen voor de handhaving van de belangen en de eer des rijks gevorderd wordt, de noodige geldmiddelen voor de uitbreiding der strijdkrachten te vragen.

— Het bezoek van Keizer *Napoleon* op het verblijf van Koningin *Victoria* te Osborne schijnt kort op handen te zijn. Woensdag bevond zich ten minste een lid van de Fransche ambassade te Portsmouth om de noodige toebereidselen te maken. Daarna begaf hij zich naar Cherbourg.

— Sedert eenigen tijd wordt bij het leger in Engeland strenger toegezien zoowel op de tucht als op de geoefendheid. Dat beide veel te wenschen overlieten, blijkt daaruit, dat de opperbevelhebber, Z. K. H. de hertog *van Cambridge*, herhaaldelijk zijn ongenoegen heeft te kennen gegeven en wel in zoo onzachte bewoordingen, dat verscheidene officieren zich daardoor in hun eergevoel gekrenkt hebben geacht en hun ontslag namen. Dingsdag zijn bij Wermwood Scrubs evolutiën gehouden, waarbij voetvolk en paarden het zwaar hebben te verantwoorden gehad.

— De *Times* bevat een zeer scherp artikel tegen *Mazzini* en *Ledru Rollin*, wegens hunne zamenzwering tegen het leven van Keizer *Napoleon*, en zegt dat zij, in geval eene veroordeeling als zamenzweerders hen mogt treffen, Engeland moeten verlaten.

Het wordt waarlijk tijd, dat de Engelsche regering zich deze zaak aantrekke, want doet zij het niet uit eigen beweging, dan zal zij daartoe door de groote mogendheden worden gedwongen, die zich reeds allen met de zaak hebben ingelaten. Vorst *Gortschakoff*, de Russische minister van buitenlandsche zaken, heeft bij eene krachtige nota, ingezonden aan lord *Clarendon*, geprotesteerd tegen de bescherming en de wijkplaats die het Britsche bewind aan *Mazzini* en aan de andere staatkundig-uitgewekenen verleent, wier in Engeland gesmede complotten onophoudelijk de rust van verschillende Europesche staten in gevaar brengen. Naar het schijnt, heeft Rusland het initiatief genomen tot het doen van den stap. Door Frankrijk, Pruissen en Oostenrijk is in gelijken geest gehandeld.

Of het nu ten gevolge van deze protesten is, dan wel, dat de Engelsche regering zelve het gevaar begint in te zien om aan misdadigers van de ergste soort eene toevlugt in haar land te verleenen, weet men niet, maar zooveel blijkt, dat de Oostenrijksche regering van haren gezant te Londen berigt ontvangen heeft, dat het bewind van Groot-Brittanje afdoende maatregelen wil nemen, ten einde de uitgeweken Italianen te beletten, de rust in Italië en elders te verstoren. Nopens de bijzonderheden dezer maatregelen en de aan te wenden middelen om dezelve aan het doel te doen beantwoorden, zijn nog geene opgaven ontvangen.

— De Euphraat-spoorweg wordt tegenwoordig weder meer besproken, en de uitvoering van dat plan wordt geacht eene verpligting te zijn, indien het Engelsche gouvernement zich blijft verzetten tegen het kanaal van Suez. »Indien deze spoorweg niet tot stand komt," zegt de *Times*, »dan behoort de belemmering tegen het Suez-kanaal op te houden. Het zou eene schande zijn, wanneer Engeland volhardt in den eisch, dat andere natiën niets zouden verrigten omdat Engeland niets ondernemen wil." De kosten van den spoorweg van de Middellandsche zee af tot aan Bassorah aan de Perzische golf, worden geschat op eene ronde som van £ 10,000,000 (120 millioen gulden.) De *Times* wenscht dat de regering 5 pCt. interest waarborge voor 25 jaren, of 4½ pCt. voor 50 jaren, op grond van politiek belang, wanneer het handelsbelang niet genoegzaam wordt geacht. De afstand van Indië zou door genoemden spoorweg 1000 Eng. mijlen (333 uren) bekort worden, en men zou tijding kunnen ontvangen in 14 dagen in plaats van 28 dagen.

De *Constitutionel* velt, evenals andere half-officiële organen van het Fransche gouvernement, een streng oordeel over het verzet van lord *Palmerston* tegen het ontwerp der doorgraving van de landengte van Suez. Het blad geeft zijne bevreemding te kennen, dat Engeland even ergdenkend en naijverig voor zijne belangen is na de inneming van Sebastopol als vóór den oorlog in het Oosten. »Zijn wij nog niet verder gekomen? (roept het blad uit). Wat beteekent die kleingeestige staatkunde vol vooroordeelen? Men had gedacht, dat men die voor altijd onder de muren van Sebastopol had vaarwel gezegd. Wij hebben in Frankrijk het Engelsche bondgenootschap met groote opregtheid aangenomen; en onder het woord bondgenootschap verstaan wij niet eene mededinging welke zich op alle punten van den aardbol zou vertoonen, een' stillen strijd over wederzijdschen invloed, wederkeerig mistrouwen en naijver. Wat zou men zeggen van twee vrienden, dagelijks met elkander omgaande, en waarvan de een alle avonden zijne pistool zou laden, omdat hij dacht dat de andere voornemens was, hem gedurende den nacht te berooven."

Volgens de Parijsche *Débats* is het minder een geest van naijver, welke lord *Palmerston* in dezen bezielt, dan wel een verkeerd inzigt van hetgeen in het belang van den Engelschen handel wordt gevorderd. Dit blad twijfelt er niet aan, of de Britsche regering zal weldra hare dwaling inzien.

FRANKRIJK.

De *Moniteur* behelst de wet waarbij, op de dienst van 1857, een buitengewoon crediet van 180,000 francs, tot aankoop van het graf en de woonplaats van Keizer *Napoleon I* op Sint Helena, wordt geopend.

De *Moniteur* berigt verder, dat het gerucht betreffende de zending van Fransche troepen naar China van allen grond ontbloot is.

— De regering gaat voortdurend met de meeste gestrengheid tegen de drukpers te werk. Zoo is bij ministeriëel besluit van den 15den een dagblad uit de provincie, de *Foi Bretonne*, voor twee maanden geschorst, en wel wegens twee artikelen. »In het eerste," zoo leest men in het ministeriëel besluit, »heeft de *Foi Bretonne* durven zeggen, dat de verkiezingen voor de regering eene overwinning zijn geweest op een slagveld, waar de tegenpartij niet verschenen was." In het tweede geincrimineerde artikel verklaarde het genoemde blad, dat alle monarchale mannen de schorsing der *Assemblée Nationale* betreuren en haar de hoogste deelneming zal verzekeren. Het blad zinspeelde hier op den graaf *van Chambord.*

— Het artikel van den *Moniteur*, over het complot tegen het leven des Keizers, heeft een diepen indruk gemaakt. Men was er door getroffen en verwonderd. Dat *Ledru Rollin* gemengd was in die moordontwerpen, heeft vooral eene pijnlijke verbazing opgewekt. Men gelooft dat het gevolg van het proces voor het hof van assises zal zijn eene bepaalde aanvraag door Frankrijk aan Engeland om uitlevering van de uitgewekenen, die in het complot tegen het leven des Keizers zijn gewikkeld. De beslissing der Engelsche regering zal echter, zegt men, afhangen van de bewijzen, welke omtrent de schuld der aangeklaagden zullen worden geleverd.

— Te Parijs zijn wederom een aantal personen gearresteerd, als verdacht van deelneming aan het Italiaansche complot.

— Het stoffelijk overschot van den jeugdigen prins *Napoléon*, zoon van Koning *Jérôme*, in 1847 te Florence overleden, is in 't begin dezer week naar het hotel der Invaliden overgebragt. De geestelijkheid van het hotel heeft de lijkbaar naar de kerk gevolgd en na eene lijkdienst, is de kist in den grafkelder nedergelaten. Adjudanten van prins *Jérôme* waren bij de plegtigheid tegenwoordig, geen lid der keizerl. familie woonde die bij.

— De Parijzenaars komen, bij gemis aan belangrijke nieuwstijdingen, met allerlei geruchten voor den dag, het eene nog onwaarschijnlijker dan het andere. Vooreerst spreken zij van eene reis van de Koningin van Engeland naar België, alvorens

zich naar Frankrijk te begeven. Ofschoon zoodanige reis niets buitengewoons zou hebben, naardien de Koning der Belgen aan het regerend huis van Engeland door familiebetrekkingen verbonden is, verdient dit gerucht slechts weinig geloof, te meer daar het bezoek der Koningin in Frankrijk nog niet officiëel is.

Volgens een ander gerucht, zou er sprake zijn van een nieuw drievoudig verbond tusschen Frankrijk, Engeland en Rusland. 't Is geene kleinigheid, als het waar is, maar hier hapert het waarschijnlijk aan. Het eenige wat hiertoe aanleiding kan gegeven hebben, is de komst van den Russischen graaf en diplomaat *van Nesselrode* in Frankrijk. De graaf was Woensdag avond nog niet te Parijs gearriveerd, doch werd elk oogenblik verwacht.

Een derde gerucht spreekt van de inhechtenisneming van den generaal *Cavaignac*. Van de beweegreden, en op wiens bevel die arrestatie zou zijn geschied, wordt met geen enkel woord gewag gemaakt. Men mag haar ook gerust onder de ongegronde » men zegts" rangschikken.

— Blijkens een berigt van den gouverneur-generaal van Algerie van den 15den dezer, was de onderwerping der Kabylen volbragt en reeds een gedeelte van de troepen der Fransche expeditie naar hunne garnizoensplaatsen teruggekeerd. Ten gevolge van dezen veldtogt, die echter aan de Franschen aanmerkelijke verliezen gekost heeft, zal een negentigtal inlandsche volksstammen onder de heerschappij van Frankrijk komen.

Bij dagorder, den 16den te Algiers openbaar gemaakt, wordt de terugkomst van den gouverneur-generaal tegen den 18den aangekondigd.

BELGIË.

Allerwegen hier te lande is de 26ste verjaardag der troonbestijging van Koning *Leopold* feestelijk herdacht. In een geacht liberaal dagblad leest men dienaangaande het volgende:

„De bevolking van België heeft ook ditmaal weder afdoende blijken van hare opregte dankbaarheid jegens den Monarch gegeven. Men zal zich de plegtigheden herinneren, welke verleden jaar hebben plaats gehad, en den zegepralenden togt van den Koning door de rijk versierde straten onzer steden; dit jaar zijn de openbare vreugde-blijken wel is waar minder levendig, maar de wenschen, dat de Hemel nog lang eenen Koning spare, die zoo wijs is en zoo oplettend op al wat wij behoeven, is vooral niet minder opregt. In de laatstverloopen dagen heeft Z. M. Koning *Leopold I* op nieuw aanspraak verworven op onze erkentelijkheid, omdat hij, door te regter tijd toegeeflijkheid te betoonen, het land voor spanning heeft weten te vrijwaren. Wat het buitenland aangaat, zoo zijn wij met al de mogendheden op den meest gewenschten voet; met de grootste tact en bekwaamheid weet ons gouvernement den onzijdigen toestand te handhaven, welke alleen aan België past. — Uit dien hoofde zijn onze wenschen, welke wij aan den voet des Troons nederleggen, geen ijdele vorm van eerbieds-betooning, maar de uitdrukking van het meest ware en opregte gevoel van dankbaarheid, 't welk de geheele natie bezielt."

Ter zake van het feest dezer verjaring, heeft Z. M. aan vele personen de Leopolds-orde verleend en andere tot hoogere rangen dezer orde bevorderd.

— Maandag heeft de Koning eene plegtige audiëntie verleend aan graaf *d'Achinto*, die, belast met de daartoe strekkende speciale zending, officiëel de hand heeft gevraagd van prinses *Charlotte* voor den Oostenrijkschen aartshertog *Maxim lian*. — Deze audiëntie is buitengemeen luisterrijk geweest.

De aartshertog *Maximiliaan*, de aartshertog *Lodewijk Karel* en zijne gemalin zijn met gevolg Donderdag te Brussel aangekomen en met veel plegtigheid ontvangen.

— Onlangs heeft, naar men weet, de rector der Gentsche akademie, prof. *Serrure*, de hoogleeraren opgeroepen, om de lessen voor het volgende studiejaar te bepalen; niemand had zich echter verwaardigd om aan de oproeping gehoor te geven; en is er toen geene series opgesteld. Donderdag ondervond de heer *Serrure* eene geliijke vernedering; hij was weder alleen bij het *te Deum*, te Brussel gevierd op den 26sten verjaardag van de troonbestijging van Koning *Lodewijk*; geen enkel hoogleeraar had zich bij hem gevoegd. De heer *Serrure* bekoopt zijne clericale neiging duur.

— In het kiesdistrict St. Nikolaas is de kandidaat der conservative partij, de heer *Verwilghen*, tot lid der Kamer van Volksvertegenwoordigers gekozen, hoewel hij een zeer jong mensch is, die zich op het politiek tooneel nog niet heeft doen kennen. Hij heeft 1255 stemmen op zich vereenigd, terwijl er 662 op den kandidaat der tegenpartij uitgebragt zijn. De liberale bladen zijn over dezen uitslag niet ontevreden, daar vroeger, gelijk zij zeggen, de kandidaat der clericale partij in dat district eenstemmig pleegde verkozen te worden.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 24 Julij.

Bij kon. besluit van den 19den dezer is benoemd tot advokaat-generaal bij den hoogen raad der Nederlanden, mr. *J. W. Römer*, thans officier van justitie bij de arrond.-regtbank te Utrecht.

— Bij beschikking van den minister van binnenl. zaken van den 22sten dezer is bepaald, dat de verkiezing in het kiesdistrict Leiden, ter vervanging van den heer mr. *G. Groen van Prinsterer*, zal geschieden op Dingsdag den 18den Augustus aanstaande.

— Aan de leden van de Tweede Kamer der Staten Generaal zijn rondgedeeld de ontwerpen tot opheffing der slavernij in West-Indië. De Regering beschouwt deze afschaffing als een der strenge eischen des tijds; het ophouden namelijk van zoo eene onnatuurlijke betrekking van den eenen mensch tot den anderen. De Regering meent, dat tot deze afschaffing moet worden overgegaan, nu nog de mogelijkheid bestaat dat hervorming met bezadigdheid en overleg in het leven kan worden geroepen; zij acht daarvoor het tegenwoordig oogenblik gunstig.

Volgens de voordragt der Regering, zullen alle slaven aldaar op staatskosten vrijgekocht of, juister gezegd, onteigend worden voor eenen in de wet bepaalden prijs, die voor de volwassen mannelijke slaven zevenhondend gulden, en voor de andere klassen van slaven naar evenredigheid minder bedraagt. De onteigende slaven zullen echter niet dadelijk in het volle genot der vrijheid gesteld en aan zich zelve overgelaten worden; dit zou naar het oordeel der Regering voor de slaven zelven even verderfelijk zijn als voor de koloniën: de eersten zouden dan weder volslagene wilden, de laatste wildernissen worden; en zoo zouden de groote geldelijke offers, die voor de opheffing der slavernij van de natie gevergd moeten worden, het nut, hetwelk de menschlievendheid beoogt, niet in de daad stichten Hierom stelt de Regering voor, te bepalen, dat de door haar losgekochte slaven vooreerst gehouden zullen zijn, om vijf dagen van elke week naar hare voorschriften en onder toezigt harer ambtenaren te arbeiden, en dat de opbrengst van dezen arbeid dienen zal als bijdrage: 1) tot goedmaking der kosten van bestuur, van onderwijs der negers, van hunne geneeskundige verzorging enz.; 2) tot teruggave der gelden, die van Regeringswege besteed zijn om hen vrij te koopen. In dezen toestand, die een overgang van de slavernij tot de vrijheid zou kunnen worden genoemd, zullen de negers in vereenigingen arbeiden, de plantaadje-slaven zullen in zoovele onderscheidene *gemeenten*, de huisslaven *gilden* uitmaken.

Uit deze korte schets van het voorgedragen plan blijkt, dat de Regering het voorstel der staatscommissie, welke met het onderzoek dezer aangelegenheid belast is geweest, in de hoofdzaak gevolgd heeft.

De kosten der uitvoering van het voorgedragen plan van emancipatie worden onzuiver op negentien millioen gulden geraamd.

— Door Z. M. den Keizer aller Russen zijn benoemd: tot grootkruizen der St. Anna-orde, de minister van marine mr. *J. S. Lotsy* en de schout-bij-nacht *'t Hooft*; tot grootkruis der St. Stanislas-orde, de vice-admiraal *Ferguson*; tot kommandeur der St. Stanislas-orde met de kroon, de directeur hoofd-ingenieur *H. L. Turk* en de hoofd-ingenieur *van Oordt*; tot ridder der St. Anna-orde 3de klasse, de luitenant ter zee 1ste klasse *J. Buys*.

ROTTERDAM, 23 Julij.

De 60ste algemeene vergadering van het Nederlandsch zendelinggenootschap werd gisteren avond alhier gehouden. Zij werd geopend door den voorzitter, ds. *H. L. Oort*, pred. te 's Gravenhage, met gebed en gepaste toespraak.

Het verslag van den staat en de werkzaamheden des genootschaps werd uitgebragt door den heer *Hiebig*, directeur van het zendelingshuis. Daaruit bleek, dat het genootschap thans acht zendelingen op de Ambonsche eilanden werkzaam heeft. In de Menahasse van Menado blijven zeven zendelingen met vrucht werkzaam. In 1856 werden door hen in de Menahasse 1408 volwassenen en 1581 kinderen gedoopt, 508 personen tot lidmaten der gemeente aangenomen, terwijl de 97 scholen door 8225 kinderen en daaronder door 4882 getrouw bezocht werden. In de kweekschool voor inlandsche onderwijzers zijn thans een 18tal kweekelingen aan de leiding van den zendeling *Graafland* toevertrouwd. Op Java zijn vier zendelingen werkzaam. Ook aldaar gaat de Evangelieverkondiging voort goede vruchten te dragen. De zendeling *Jellesma* heeft, behalve eene gemeente, waarvan het zieltental ruim 1300 bedraagt, eene kweekschool voor inlandsche onderwijzers te verzorgen. In het gouvernement Macassar werken twee zendelingen, die zich beide voorbereiden voor den arbeid onder de Macassaren.

In het zendelinghuis zijn thans dertien kweekelingen; daarbij zijn vijf andere voor het proefjaar toegelaten, zoodat de nieuwe cursus met achttien kweekelingen zal worden aangevangen. Er werden dit jaar geene kweekelingen afgevaardigd, omdat geen der kweekelingen zijn voorbereidingstijd volbragt had.

De inkomsten bedroegen in het afgeloopen jaar *f* 88,906,11½, en dus ruim *f* 1200 meer dan in het vorige jaar; doch de uitgaven klommen ook tot de som van *f* 98,276,58½, zoodat het nadeelig slot ruim *f* 9000 bedroeg. De meerdere behoeften voor de zendelingen zijn het hoofdzakelijk die deze grootere uitgaven deden ontstaan. Zal het genootschap bij voortduring gezegend arbeiden, dan is vermeerdering van uitgaven onvermijdelijk. Moge het daartoe door toenemende belangstelling en milde bijdragen in staat gesteld worden!

HAARLEM, 23 Julij.

De 80ste algemeene vergadering der Nederlandsche maatschappij ter bevordering der nijverheid is op eergisteren met eene redevoering geopend door den voorzitter, prof. *A. H. van der Boon Mesch*, waaruit onder anderen bleek, dat de bloei der maatschappij op eene merkwaardige wijze was toegenomen, niet alleen door de vermeerdering van het aantal leden, maar ook in vele andere opzigten.

Van de ingezondene stukken en voorwerpen zijn bekroond, met de 3de gouden medaille, de heeren *A. Ferk* te Delft, *Sanders en Co.* te Leiden, *N. Tetterode* te Amsterdam, *J. Emaus* te Deventer, en met de zilveren medaille de vennootschap onder directie van de heeren *Hartevelt en Co.* te Leiden.

Voorwaardelijk is bekroond de inzender van de meekrap, terwijl onbekroond zijn gebleven twee landbouwkundige verhandelingen en een monster ingezonden goudvernis.

Heden werd het 1ste Nederlandsche nijverheids-congres, mede door den voorzitter, prof. *van der Boon Mesch*, met eene toepasselijke rede geopend. Hij schetste daarin het groot belang voor de Nederlandsche natie, om ook voor de nijverheid een congres te houden, waarop de eischen en belangen van landbouw, fabrijkwezen, enz. zouden kunnen worden overwogen, en door de lessen der wetenschap en der ervaring toegelicht. Het aantal van opgekomen leden was, in aanmerking genomen de nieuwheid der zaak, vrij aanzienlijk. Eene verzameling van onderscheidene planten, waarbij de landbouw en het fabrijkwezen belang hebben, was door de zorg van de heeren prof. *van Hall* en *L. Mulder* voor de leden ter bezigtiging gesteld. De leden hebben zich in de verschillende afdeelingen begeven, ten einde de onderwerpen in het programma vermeld te behandelen, waarover in de vergadering van het congres op morgen verslag zal worden uitgebragt. Aan de Nederl. maatschappij ter bevordering van nijverheid komt alle eer toe dat zij op zulk eene belanglooze wijze dit congres heeft in het leven geroepen.

ZWOLLE, 23 Julij.

Tot hoofdonderwijzer aan het stedelijk instituut en de kostschool voor jongens alhier, is heden door den gemeenteraad benoemd de heer *W. A. Elberts*, hoofdonderwijzer te Leiden. Op het drietal, door de plaatselijke schoolcommissie voorgedragen, waren met den benoemde geplaatst, de heeren *D. de Groot*, hoofdonderwijzer te Groningen, en *G. M. Ridderhoff*, hoofdonderwijzer te Amsterdam.

LEEUWARDEN, 23 Julij.

In de heden gehouden zitting der prov. staten, is jhr. *G. R. G. van Swinderen*, die, door de aanneming zijner benoeming tot burgemeester van Gaasterland, opgehouden had lid der Eerste Kamer van de Staten Generaal te zijn, bij eerste stemming met 21 van de 41 stemmen, als zoodanig herkozen. Op jhr. mr. *C. L. van Beyma* waren 13 stemmen uitgebragt.

ASSEN, 24 Julij.

Bij kon. besluit van den 19den dezer is aan eene commissie uit de staten van Drenthe, — belast om zich naar 's Gravenhage te begeven ten einde: 1. de belangen der provincie Drenthe bij de spoorwegverbinding van de noordelijke provinciën met de overige gewesten des rijks bij de Regering te ondersteunen; en 2. de afdoening der zaak betreffende de verbetering van het Meppelerdiep te bevorderen — magtiging verleend, om na de tegenwoordige zomer-vergadering hare werkzaamheden voort te zetten.

GRONINGEN, 25 Julij.

Bij kon. besluit van den 20sten dezer is benoemd: tot schepper van de schepperij Noordbroekster Hamrik en Wageningen, en als zoodanig lid van de directie van het Termunter Zijlvest, de heer G. A. MENSINGA.

— Donderdag l.l. stond voor de regtbank alhier teregt het jeugdige meisje, vroeger opgenomen in het alhier gevestigde Luthersche armhuis, en is wegens den door haar gepleegden diefstal (reeds vroeger medegedeeld), door bovengenoemde regtbank veroordeeld tot gevangenzetting voor den tijd van een jaar en in de kosten.

Mede is op dien dag door de regtbank veroordeeld tot gevangenzetting voor den tijd van vijf jaren en in de kosten B. L. K., en wel wegens diefstal in dienstbaarheid, van welk feit ook reeds door ons melding is gemaakt. Het is nu de derde maal dat deze beklaagde tot gevangenisstraf is veroordeeld. Mogt ze de laatste zijn en dien invloed op de beklaagde uitoefenen, dat zij, na het uiteinde daarvan, als verbeterde in de maatschappij terugkeert.

Ook is op dien dag door de regtbank veroordeeld tot eene geldboete van acht gulden en in de kosten een sjouwerman te dezer stede, en wel ter zake het beleedigen van een havenmeester tijdens deze was in de uitoefening zijner functiën. Wederom eene waarschuwing voor anderen, die zich aan dergelijke feiten schuldig maken, om bij eventuële aanraking met ambtenaren, ook als men meent dat deze hunne bevoegdheid te buiten gaan, lijdelijk te blijven, en geen eigen regter te willen zijn, maar zich alsdan over het vermeende onregt bij den bevoegden regter te beklagen.

Eindelijk is nog door de regtbank veroordeeld tot gevangenzetting voor den tijd van drie jaren en in de kosten H. G., schoenmaker van beroep, wegens den reeds vroeger door ons vermelden diefstal van twee linksche laarzen. Vroeger is deze beklaagde herhaaldelijk tot lijfs- en onteerende straffen veroordeeld geweest.

Provinciale Staten van Groningen.

Zitting van Vrijdag den 24sten Julij.

Er zijn 37 leden tegenwoordig; afwezig de heeren J. W. QUINTUS, ALLERSHOFF, BONTHUIS, ENGELKENS, REINDERS, BOUMAN, GROENMAN en VAN LOON, welke laatste bij missive heeft medegedeeld, dat hij door dringende ambtsbezigheden verhinderd was deze zitting bij te wonen.

Aan de orde worden gesteld:

1) De conclusie van de centrale commissie omtrent de bezwaren van ingelanden van Klein Garnwerd en Schilligeham, waaromtrent gisteren de stemmen staakten.

De heer BRONGERS verzoekt het woord om zijne stem te motiveren, die hij nu voor die conclusie zal uitbrengen, waarop de voorzitter herinnert, dat, overeenkomstig art. 28 van het reglement van orde, de beraadslagingen niet weder mogen worden geopend.

In stemming gebragt wordt de conclusie alsnu aangenomen met 26 tegen 11 stemmen. (*Tegen:* de heeren *Wichers, S. P. v. d. Tuuk, M. v. d. Tuuk, Dijkhuis, Onnes, Tiddens, Borst, Hooites, Brouwer, Venema* en *Heeres*.)

De heer WIERDA vraagt het woord om aangaande het nu besloten onderzoek eenige opmerkingen aan Ged. Staten te maken, doch wordt door den voorzitter in de rede gevallen, die opmerkt, dat de zaak thans is afgeloopen, en hierop aan de orde stelt:

2) Begrooting van de enkel provinciale en huishoudelijke inkomsten en uitgaven over 1858, met de wijzigingen door de centrale afdeeling daarin medegedeeld.

Eerst worden de uitgaven, afdeelingswijze, in behandeling genomen.

Bij hoofdstuk I, afd. 1, stelt de heer O. Q. I. J. VAN SWINDEREN, voor art. 9 » jaarwedden te verleenen aan veeartsen in deze provincie, welke als zoodanig geene rijksbezoldiging meer genieten ad *f* 25" weg te laten en die som over te brengen op den post voor onvoorziene uitgaven. Na de afwijzende beschikking op het adres van den rijksveearts D. v. SETTEN JR., wenscht hij als algemeene maatregel te hebben aangenomen, dat geen subsidie meer aan de veeartsen verleend wordt.

De heer VAN ITTERSUM meent, dat de belooning van *f* 25 nu nog voor 't laatst te geven aan den veearts WIGHT, steunt op een vroeger besluit der Staten en is daarom tegen het amendement.

De heer DE HAAN ondersteunt het amendement. Nu besloten is geen toelage aan VAN SETTEN te geven, zou dit een personele maatregel zijn, zoo wel aan WIGHT een subsidie werd verleend.

Nadat de heer DE SITTER nog voor en HOMAN tegen het amendement heeft gesproken, wordt het in stemming gebragt en aangenomen met 31 tegen 6 stemmen. (*Tegen:* de heeren *van Ittersum, Schilthuis, Lewe Quintus, Borst, Venema* en *Homan*.)

Bij hoofdst. II, afd. 1 maakt de heer M. V. D. TUUK de opmerking, dat aan het onderhoud der provinciale wegen meer dan een ton wordt besteed; het gevolg hiervan is dan ook, dat de provinciale wegen allen in een uitmuntenden staat verkeeren. Dit is niet het geval met andere wegen in deze provincie; hij twijfelt of daarop wel het noodige toezigt wordt gehouden en aangezien aan Ged. Staten bij het door de Staten vastgestelde reglement op het toezigt der wegen, het opper toezigt is gegeven, dringt hij er op aan om hieraan de hand te houden.

De heer ROEMELING stelt voor om art. 28 » voor het herleggen van de provinciale keistraten te Zuidbroek ad *f* 1000" weg te laten en de som over te brengen op den post voor onvoorziene uitgaven. Hij gelooft, dat de klagten over den slechten toestand dezer straten overdreven zijn. Ook komt het hem voor, dat het beter zou zijn eene klinkerstraat te leggen in plaats van eene keistraat, en wenscht dit door Ged. Staten te hebben onderzocht.

De heer SMID meent, dat, al zijn ook de klagten overdreven, er overwegende redenen bestaan om de keistraten te Zuidbroek in een goeden toestand te brengen.

De heer DE HAAN zal niet spreken over de meer of mindere noodzakelijkheid van het herleggen van bedoelde keistraten, maar wijst op het gevaar dat in het voorgestelde onderzoek gelegen is; zoo tot eene klinkerstraat te Zuidbroek besloten wordt, zou daarvan een algemeene maatregel moeten worden gemaakt.

Ook de heer HOMAN laat zich in dien zin uit.

Het amendement wordt hierop met 32 tegen 5 stemmen verworpen. (*Voor:* de heeren *Wierda, Piccardt, Borst, Tigchelaar* en *Roemeling*.)

Bij hoofdst. II, afd. 3 stelt de heer TIGCHELAAR voor art. 3 » voor buitengewone uitbaggering van de haven te Zoutkamp ad *f* 700" weg te laten en de som over te brengen onder den post voor onvoorziene uitgaven. Hij acht die uitgave onnoodig.

De heer O. Q. I. J. VAN SWINDEREN bestrijdt dit amendement op grond van de memorie van toelichting. Het onderzoek naar den slechten toestand der haven te Zoutkamp, heeft doen zien dat de daarover ingekomen klagten gegrond waren en dat eene slijkbaggering wenschelijk was.

De heer DIJKHUIS zegt, dat de toestand van de haven van dien aard is, dat, wil men haar behouden, eene uitbaggering noodig is.

Het amendement van den heer TIGCHELAAR wordt hierop verworpen met 35 tegen 2 stemmen. (*Voor:* de heeren *Tigchelaar* en *Wiertsema*.)

Bij hoofdst. II, afd. 4 wenscht de heer MESDAG van Ged. Staten de zekerheid te ontvangen, dat voor het ploegen van het Reitdiep de noodige zorg zal worden gedragen; hij vraagt dit, omdat de hiervoor uitgetrokkene post, die voor 1857 nog was *f* 3500, nu tot *f* 1500 is verlaagd.

De heer SCHILTHUIS zegt, dat die meerdere som is besteed ook voor het uitdiepen van het Reitdiep; daar dit intusschen geen gunstig resultaat heeft opgeleverd, is eene kleinere som uitgetrokken alleen voor het afvoeren van het losse slijk. — Op eene vraag van den heer O. Q. I. J. VAN SWINDEREN antwoordt spr. nog, dat het in de bedoeling van Ged. Staten ligt om te ploegen zoodra de vele aangevoerde slijk dit noodig maakt.

Bij hoofdst. II afd. 5 stelt de heer DE MAREES VAN SWINDEREN voor artikel 4 aldus aan te vullen » alsmede voor het verdiepen van het kanaal van het Aduarderdiep naar Oldehove *f* 10,000." Als reden geeft hij op, dat deze post reeds voor twee jaren op de begrooting is gebragt, zoodat de noodzakelijkheid van dit werk is gebleken. Toch is het werk niet uitgevoerd en is de toestand van het kanaal sedert nog veel verergerd.

De heer DE HAAN kan zich met dit amendement niet vereenigen, ofschoon hij zeer voor de zaak zelve gestemd is. De omstandigheden zijn sedert veranderd. Nu is in behandeling de oprigting van het waterschap Westerkwartier. Onder de daarbij voorgestelde werken behoort ook het graven van het kanaal naar Oldehove. Daarom acht hij het niet goed, inmiddels te besluiten tot eene afzonderlijke graving van dit kanaal voor provinciale rekening.

De heer VAN SWINDEREN zou het onredelijk achten, dat men ten laste van het waterschap zou brengen, wat op den weg van de provincie ligt. Bovendien kan de uitvoering der werken in het Westerkwartier nog zeer lang aanhouden en zou intusschen het kanaal geheel onbruikbaar worden.

De heer M. V. D. TUUK ondersteunt het amendement; het kanaal naar Oldehove is een provinciaal werk; de provincie moet dus voor een goed onderhoud zorgen. Er is, zegt hij, geen stand ellendiger bedeeld dan de zoogenaamde binnenschipperij, die van alle zijden geplukt en geplunderd wordt, terwijl ten haren behoeve niets wordt gedaan om in den ellendigen toestand te voorzien. Hij meent, dat de provincie een goed voorbeeld moet geven en de waterwegen in een goeden toestand houden. Nu zegt men wel, dat er nog één jaar moet worden gewacht, wanneer de werken in het waterschap Westerkwartier zullen worden uitgevoerd, maar de ondervinding, ten opzigte van Hunsingo, heeft geleerd, dat dit nog wel vele jaren zal kunnen aanhouden.

De heer DIJKHUIS zegt, dat het niet de bedoeling kan zijn om het graven van het besproken kanaal ten laste van het waterschap te brengen. Hij merkt nog op dat, als nu tot de graving werd besloten, misschien na eenige jaren daartoe weder zou moeten worden overgegaan, omdat men niet weet op welke diepte het behoort te worden gegraven.

De heer BRONGERS ondersteunt het amendement, omdat het op een vroeger besluit der vergadering berust; het is ter uitvoering aan Ged. Staten opgedragen en deze hadden niet het regt het onuitgevoerd te laten.

De heer R. A. QUINTUS is ook voor de graving op die diepte en die glooijing die voor de kanalen in het Westerkwartier zijn voorgesteld.

De heer TONCKENS zegt beter dan iemand met den slechten toestand van het kanaal bekend te zijn, weshalve hij van de noodzakelijkheid overtuigd is, dat het amendement wordt aangenomen.

De heer VAN ITTERSUM vraagt van Ged. Staten, of vroeger is besloten dat het kanaal zou worden gegraven, en of hieraan geen gevolg is gegeven.

De heer DE HAAN zegt, dat daarvoor eene som op de begrooting is geweest, maar dat er geen bepaald besluit tot graving is genomen. Ook meent hij, dat het niet uitgeven der som is geschied met goedkeuring der Staten.

De heer SCHILTHUIS wijst op het gevaar om zoo plotseling een voorstel van zoo belangrijken aard te doen, zonder dat dit in de afdeelingen is besproken, of dat men den tijd gehad heeft om met rijp beraad daarover een oordeel te vellen. Hij waarschuwt daarom tegen de aanneming van het voorstel.

De heer BRONGERS meent, dat het gevaarlijk is te treden in het denkbeeld van vorigen spreker. Als de Staten een besluit nemen, dan moet het ook worden uitgevoerd en moet dit niet afhangen van de willekeur van Ged. Staten.

De heer DE SITTER stelt als motie van orde voor, dat de vergadering voor eenigen tijd geschorst worde, opdat men kan zien, waarom de vroeger toegestane *f* 10,000 niet tot het beoogde doel zijn besteed.

De voorzitter meent, dat de interpellatiën aan Ged. Staten moeten plaats hebben volgens de wet, en dat het met de regelen eener goede beraadslaging zou strijden, wanneer dit on-

dadelijk of na eene korte schorsing werd beslist. Het had eerst in de afdeelingen moeten worden onderzocht, om het noodige licht over de zaak te verspreiden. Hij betreurt het, dat het voorstel niet reeds in de afdeelingen is gedaan. Overigens gelooft hij niet dat Ged. Staten van willekeur kunnen worden verdacht. Zij zijn niet verpligt alle op de begrooting voorkomende posten uit te geven; dit zou strijden met eene goede oeconomie. De begrootingsposten zijn credieten, waardoor zij in de dienst kunnen voorzien.

De heer VAN ITTERSUM zegt, dat zijne vraag aan Ged. Staten niet die verre strekking heeft gehad welke de voorzitter daaraan schijnt te willen geven. En wat het punt van vertrouwen aangaat, erkent hij, dat Ged. Staten, zoowel als collegie, als persoonlijk, bij hem boven alle verdenking van niet-vervulling hunner pligten verheven staan. Bij de onvoldoende inlichtingen intusschen moet hij, zoo het amendement in stemming wordt gebragt, zich van stemming onthouden.

De heer DE SITTER spreekt in denzelfden geest.

De heer O. Q. I. J. VAN SWINDEREN geeft aan den voorsteller in overweging in de Novembervergadering op zijn voorstel terug te komen.

De heer DE MAREES VAN SWINDEREN kan zich met dit denkbeeld wel vereenigen; de vergadering zal dan beter op de hoogte zijn om de zaak te beoordeelen. Hij moet nog opmerken, dat hij eerst dezer dagen, bij het passeren van het kanaal, van de noodzakelijkheid der graving is overtuigd geworden en dat hij daarom niet vroeger in de afdeelingen daarover een voorstel heeft gemaakt. Hij trekt hierop zijn amendement weder in.

Bij hoofdst. VIII, afd. 4 stelt de heer R. A. QUINTUS voor art. 1 »subsidie aan het genootschap ter bevordering van nijverheid te Onderdendam, tot het uitloven en uitbetalen van premiën voor de best gekeurde springstieren, ad *f* 400" weg te laten en die som over te brengen op den post voor onvoorziene uitgaven. Hij acht dezen post niet langer noodig, omdat de landbouw in deze provincie op zoodanige hoogte staat of althans diende te staan dat hij deze aanmoediging niet behoeft, ja het veeleer bij de erkende kunde en beschaving van dezen stand eene oneer daarvoor zoude zijn; ook blijkt het uit de ontvangsten van het genootschap van nijverheid, dat het dit subsidie niet noodig heeft.

De heer DIJKHUIS doet opmerken, dat hij reeds meermalen bij het ter sprake brengen van deze zaak verpligt is geweest, het genootschap te zuiveren van de verwijten tegen haar uitgesproken. De hier bedoelde som is eene gift van de provincie niet aan het genootschap te Onderdendam, maar om door diens bemiddeling de keuring te doen plaats hebben. Het genootschap trekt er geen voordeel van; men zal veeleer aan de financiën van hetzelve eene dienst doen, deze som niet meer voor de keuringen toe te staan. Verkiezen de Staten dit te doen, de keuringen zullen dan achterwege blijven en hij heeft er vrede mede.

De heer BRONGERS is in den regel voor het toestaan van dergelijke subsidiën, maar zal nu voor het amendement stemmen, omdat hij gelooft dat de vergadering consequent moet blijven en vindt geen regt aan het genootschap toe te staan, wat men voor een opkomenden tak van nijverheid, den tuinbouw aan de Marne heeft geweigerd.

De heer LAND bestrijdt het amendement nagenoeg op dezelfde gronden als de heer DIJKHUIS, dat het genootschap niet meer is dan zaakgelastigde van de provincie om keuringen van springstieren te houden; acht men deze som daarvoor niet noodig, dan zullen die keuringen vervallen en men zal aan het genootschap daardoor eene dienst bewijzen.

De heer M. V. D. TUUK wil het denkbeeld aannemen, dat het genootschap in dezen zaakgelastigde is van de provincie, maar dan gelooft hij nog, dat dit subsidie moet vervallen, omdat de provincie een wettig orgaan bezit in de commissie van landbouw, die daarmede belast moet worden. Maar hij acht het bovendien onnoodig, omdat er vele landbouwgenootschappen in deze provincie bestaan, wier pogingen om hetgeen goed is te bevorderen, met den besten uitslag bekroond worden, zoodat men zich hier over een landbouwenden stand mag verheugen, die goed op de hoogte is en die weet, dat hij zich zelven bevoordeelt als hij goede springstieren tracht te krijgen.

De heer DE SITTER aarzelde, maar wordt versterkt in zijn voornemen om voor het amendement te stemmen, omdat het hem uit de woorden van de heeren DIJKHUIS en LAND, leden van het bestuur van het genootschap van nijverheid te Onderdendam, gebleken is, dat men daardoor aan het genootschap geene ondienst zal doen, maar eene weldaad zal bewijzen. Men zoude den landbouwenden stand declineren, indien men meende, dat er eene premie noodig is om hem op den goeden weg te brengen. Uit een staathuishoudkundig oogpunt verheugt hij zich, dat het stelsel van premiën te verleenen meer en meer verlaten wordt en is om die reden eveneens tegen het subsidie voor de paardenfokkerij, doch heeft daartegen geen voorstel gedaan, omdat de daarvoor uitgetrokken som gegrond is op het door de Staten vastgestelde reglement op de paardenfokkerij.

De heer DIJKHUIS erkent in zoo verre de aanmerking van den heer DE SITTER, dat hij gezegd heeft, dat aan het genootschap eene finantiële dienst zal worden bewezen.

De heer DE HAAN is tegen het amendement. Men moet het belang van den provincialen veestapel niet gering achten. De heeren hebben wel gesproken van de kunde van den landbouwenden stand, maar men weet ook wel, dat wetenschap en praktijk niet altijd hand aan hand gaan en hij kan verzekeren, dat het niet mogelijk is in deze provincie een goeden dekhengst aan te kweeken zonder eene premie. Men is hier dus in dit opzigt nog niet op de hoogte. Ditzelfde is ook waar omtrent de springstieren. Het is hier de vraag, wat is in het belang der provincie, en dan mag men in eene provincie, waar men een veestapel van 100,000 runderen heeft, wel *f* 400 ter verbetering daarvan opofferen.

De heer DE SITTER vraagt, waarom men dan ook geene premiën stelt voor de verbetering van schapen en zwijnen. Hij is van oordeel, dat eene nijverheid, die zich zelve niet weet te helpen, geene ondersteuning verdient.

In stemming gebragt, wordt het amendement hierop met 23 tegen 14 stemmen aangenomen. (*Tegen: de heeren Dijkhuis, Oomes, Tigchelaar, Welt, Wiertsema, Venema, Homan, Land, Meesdag, de Haan, S. P. v. d. Tuuk, Smid, Schilthuis en Wierda.*)

Bij hoofdst. II afd. 2 der inkomsten zegt de heer WICHERS ten aanzien van art. 5 »opbrengst van de tollen op den weg van Groningen naar Stroobos," dat hij in de afdeelingen gevraagd heeft, waarom hier ⅓ meer tol geheven wordt dan op alle andere provinciale wegen. Men heeft hem hierop geantwoord, dat dit vroeger bij kon. besluit bepaald is en dat bij de contracten hieromtrent bepaald is, dat zij aan zijde van de provincie opgezegd kunnen worden. Hij wenscht dat die contracten in het vervolg mogten opgezegd en dat de inning der tollen gewijzigd werden, zoodat zij in overeenstemming komen met alle andere tollen in dit gewest en het Westerkwartier niet langer met dit niet gewenschte praerogatief bezwaard blijft.

Nadat alzoo alle afdeelingen van de uitgaven en ontvangsten achtereenvolgende in beraadslaging gebragt en zonder hoofdelijke stemming goedgekeurd waren, wordt besloten de begrooting in haar geheel na afloop der andere werkzaamheden, in stemming te brengen.

Op voorstel van den voorzitter wordt besloten de vergadering met gesloten deuren voort te zetten.

Na heropening der deuren wordt eerst de begrooting in stemming gebragt en in haar geheel met algemeene stemmen aangenomen.

Daarna wordt aan de orde gesteld het rapport en conceptadres aan den Koning ter zake het vragen voor de provincie van concessie tot den aanleg van een spoorweg van de stad Groningen naar de Hannoversche grenzen. — Niemand vraagt daarover het woord, doch de heer V. HOUTEN vraagt de hoofdelijke stemming. Het rapport en adres worden daarna in omvraag gebragt, en met 33 tegen 2 stemmen goedgekeurd. (*Tegen: de heeren v. Houten en Tigchelaar.*)

De voorzitter daarop gemagtigd zijnde de leden der bij het rapport bedoelde commissie te benoemen, worden als zoodanig aangewezen de heeren die het rapport hebben uitgebragt, zijnde de heeren SCHILTHUIS, M. V. D. TUUK, LEWE QUINTUS, BRONGERS, VENEMA, O. Q. I. J. V. SWINDEREN en V. ITTERSUM, die zich bereid verklaren, deze opdragt aan te nemen.

Daar thans de werkzaamheden zijn afgeloopen, en geen der leden meer het woord verlangt, rigt de voorzitter nog een woord van dank tot de Vergadering, wegens den spoed en ijver, waarmede zij o.a. eene zoo gewigtige zaak als die van den spoorweg hebben behandeld, en sluit IN NAAM DES KONINGS deze gewone zomervergadering.

Uitslag der verkiezingen tot leden van de gemeenteraden in deze provincie.

(*Vervolg.*)

In de gemeente *Adorp* zijn 25 kiezers opgekomen. De aftredende leden R. J. LEUTSCHER en R. W. HOEKSEMA zijn, ieder met 15 stemmen, herkozen.

De stemgeregtigden in de gemeente *Aduard* hebben weinig belangstelling in het werk der verkiezingen gesteld. Van de 121 kiezers hebben slechts 47 hunne briefjes ingeleverd, waarvan een in blanco. De drie aftredende leden zijn herkozen, t. w. J. J. SCHUIRINGA met 42, J. J. TONCKENS met 36 en H. AALFS met 30 stemmen: — de overige stemmen waren op 20 personen verdeeld, waarvan op J. ALBERTS 6, K. J. BAKKER 4, J. J. LEUTSCHER 2 en A. IWEMA 2 stemmen waren uitgebragt en op 16 personen was ieder 1 stem gevallen.

Te *Baflo* werden 65 stembriefjes ingebragt. Herkozen zijn L. J. VAN DER MOLEN met 45, en M. L. BENTEMA met 36 stemmen; terwijl eene herstemming moet plaats hebben tusschen S. E. MULDER, aftredend lid, die 29, en J. S. BRUINS, die 19 stemmen verwierf.

In de gemeente *Bedum* namen 75 personen aan het verkiezingswerk deel. Herkozen zijn A. G. LANTING met 65, mr. C. W. P. VAN NAERSSEN, burgemeester, met 45, en T. L. DOORNBOS met 39 stemmen. Herstemming tusschen K. C. HOFF, die 21, J. H. VAN HEMMEN, aftredend lid, en F. J. OUDMAN, die ieder 19 stemmen hadden.

Te *Bierum*, waar het getal kiezers 190 bedraagt, zijn ingekomen 95 stembriefjes. Herkozen E. S DOORNBOS met 82, J. W. WIERTSEMA met 58 en J. G. BLEEKER met 51 stemmen. Herstemming tusschen L. N. BIEREMA, aftredend lid, die 45, en A. N. STERENBERG, die 42 stemmen had.

In *Eenrum* was de opkomst der kiezers zeer traag. Van de 131 stemgeregtigden bragten slechts 33 hunne stem uit. Herkozen J. J. BEKEMA met 21, en H. BLAAUWPOT, burgemeester, met 20 stemmen. Gekozen J. F. TEN OEVER, landbouwer, met 18 stemmen. Het aftredend lid K. J. KAMPINGA had 15 stemmen.

In de gemeente *Loppersum* zijn de aftredende leden, J. H. STEENHUIS, P. W. TICHELAAR J.z., en mr. J. KONING UILKENS, allen weder, herkozen. Slechts 24 kiezers bragten hunne stem uit.

In *Marum* zijn herkozen jhr. E. DE WENDT ALBERDA VAN EKENSTEIN, met 17 en A. E. PALSMA met 12 stemmen. Herstemming tusschen A. H. OOST, die 10, en H. A. BRON, die 7 stemmen verkreeg.

Te *Meeden* zijn de drie aftredende leden herkozen.

Te *Midwolda*, waar het getal kiezers 118 bedroeg, werden 60 stemmen uitgebragt. Herkozen J. M. DEKKER met 35, en dr. G. ENGELS met 31 stemmen. Herstemming tusschen S. O. KNOTTNERUS, aftredend lid, die 24, H. D. HOVINGA en K. H. NANNENGA, die ieder 17 stemmen hadden.

Te *Muntendam* zijn in de plaats van de drie aftredende leden die nieuwe leden gekozen, n.l. A. HUISMAN, J. HUISMAN en J. KNEUBEL.

Te *Nieuwe Pekela* zijn van de 166 kiezers 107 opgekomen. Herkozen M. J. HECKMAN met 67, en J. K. TIKTAK met 53 stemmen, beide aftredende leden. — Herstemming tusschen G. H. HOLTMAN, aftredend lid, die 36, J. E. TEISSEN, die 31, R. J. DE BOER, die 28, en B. MEEWES en M. KUIPERS, die ieder 25 stemmen hadden.

Te *Noordbroek* zijn ook de 3 aftredende leden van den raad alle weder ingekozen: D. DIJKSTRA, burgemeester, met 38, dr. J. BLEEKER met 28 en E. E. EDZES met 31 stemmen. Er waren 40 stembriefjes ingekomen.

In de gemeente *Noorddijk* zijn 28 stemmen uitgebragt. Herkozen zijn J. J. VELTMAN met 27 en mr. O. B. DE RHEDEN VAN SWINDEREN met 25 stemmen. Eene herstemming moet plaats hebben tusschen J. T. DIJKHUIS, aftredend lid, die 8, en J. T. EMMELKAMP, die 7 stemmen op zich vereenigden.

Te *Slochteren* zijn ingekomen 104 stembriefjes. De aftredende leden zijn herkozen, J. H. MULDER met 78, A. ALDERSHOFF met 73, H. J. VELDMAN met 66, H. H. COCK met 64 en J. W. HUIZINGA met 61 stemmen.

Te *Stedum* bragten slechts 21 hunne stemmen uit. Herkozen S. D. JENSEMA, burgemeester, met 21, S. J. DOORNBOS met 20, en J. A. S. W. BUNING met 16 stemmen.

In *Uithuizen*, waar 65 kiezers opkwamen, is herkozen A. NANNINGA met 48 stemmen. Herstemming tusschen de beide aftredende leden S. F. RIEPMA, die 23, R. DOIJES, die 19, en S. H. SIETSEMA, die 15, H. K. SWART en J. P. HUIZINGA, die ieder 12 stemmen hadden.

Te *Ulrum* was het getal uitgebragte stemmen 63. Herkozen zijn W. M. TEBBENS met 37 en J. H. SIKKENS met 36 stemmen. Gekozen H. W. SCHURINGA met 34 stemmen.

Te *Veendam* werden 132 geldige stembiljetten in de bus gevonden. Herkozen zijn dr. G. T. VAN SLOOTEN en A. D. BOUWMAN. Herstemming tusschen P. A. DOEWES, C. R. HAZEWINKEL, A. VAN LINGE Ez., aftredende leden, en P. A. BARENDS, H. C. TEN HORN en P. DOUWES.

Te *Warffum*, waar van de 93 kiezers 51 hunne stem uitbragten, is herkozen O. J. ROUAAN, terwijl moet worden overgestemd tusschen J. ARKEMA en G. J. WIERSUM.

Tot leden van den gemeenteraad van *'t Zandt* zijn gekozen K. S. DOORNBOS met 61 en N. C. SMIT met 39 stemmen. Er moet worden overgestemd tusschen de heeren J. M. TOPPINGA, die 30, en J. J. SMIT, die 15 stemmen bekwam. Het aantal uitgebragte stemmen bedroeg hier 72.

Te *Zuidhorn*, waar het getal kiezers 124 bedraagt, zijn 41 stemmen uitgebragt. De aftredende leden zijn allen herkozen: mr. A. GELDERMAN met 36, E. B. BINDERVOET met 31, en K. P. POLL met 28 stemmen.

Alvorens eene maand verstreken is, zal, gelooft men, Europa aan Amerika verbonden zijn door eenen telegraafdraad en zullen de berigten van de oude naar de nieuwe wereld en omgekeerd in zeer weinig tijds kunnen overgebragt worden. De draad, die tot dat einde is gemaakt, bestaat uit zeven dunne koperdraden, die men verkozen heeft boven één dikkeren, om bij het om- en doorbuigen minder gevaar van breken te hebben. Deze zeven koperdraden vormen een bundel van 2½ streep middellijn en zijn omringd door drie lagen gutta-percha, die met het koperdraad 1 Ned. duim middellijn hebben. Rondom deze bekleeding van gutta-percha is eene laag geteerde hennep en hierom eene digt ineengedraaide spiraal van ijzerdraadtouw, waarvan de slagen of omwindingen tegen elkander liggen; dit ijzerdraadtouw self is uit zeven enkele vertinde ijzerdraden gedraaid. De geheele kabel heeft in middellijn 16 strepen. De zeven binnenste koperdraden, die de eigenlijke geleiding moeten uitmaken, zijn te zamen bijna zoo lang, dat zij de aarde zouden kunnen omspannen. De zeven ijzerdraden, die het buitenbekleedsel vormen, hebben te zamen de lengte van 496,000 kilometers of een derde meer dan de afstand van de aarde tot de maan. Het is dus wel een reuzenwerk, dat weldra zal zijn volbragt.

Twee enorm groote schepen hebben ieder de helft van den kabel aan boord. Er schijnen zwarigheden te bestaan tegen het eerst gevormde plan, om het leggen van den kabel zoowel van Ierland als van Amerika af te gelijker tijd te beginnen, en het voornemen bestaat nu, om op de Iersche kust te beginnen en aldaan voort te gaan tot op de helft van den afstand, waar het tweede schip zijnen kabel zal aanhechten, om verder voort te gaan. De twee schepen zullen waarschijnlijk aanstaande week Cork kunnen verlaten, en indien het weder gunstig is, een begin maken met hunnen arbeid. Wanneer de kabel eenmaal gelegd is, dan vooronderstelt men, te oordeelen naar den aard der bedding van den Atlantischen Oceaan, dat hij spoedig met zacht zand overdekt en aldus beveiligd zal zijn.

De Longziekte en hare voorbehoedmiddelen.

Op de vergadering der eerste afdeeling van het XIIde Nederlandsch landhuishoudkundig Congres te Deventer gehouden, is besloten, het verhandelde betreffende de longziekte en hare voorbehoedmiddelen, in de dagbladen en tijdschriften te doen plaatsen, ten einde de belangrijke mededeelingen, die daar hebben plaats gevonden, zoo spoedig mogelijk ter algemeene kennis te brengen.

De slotsom van de gevoerde discussiën, waaraan uit deze provincie deelnamen de heeren T. BORGESIUS van Oude Pekela en C. RÖMELINGH van Haren, komt hoofdzakelijk op de behandeling der acht volgende vragen neder:

Is de inenting tegen de longziekte wel zóó gewigtig, dat men haar een wezenlijk voorbehoedmiddel kan noemen, om de ramp geheel te doen verdwijnen?

De ondervinding heeft geleerd, dat de inenting tot nu toe het beste bekende middel is om de longziekte in haren loop te stuiten. Zij is niet onfeilbaar, aangezien soms ingeënte runderen ook door de longziekte aangetast worden; maar men heeft bij nader onderzoek bevonden, dat die ingeënte runderen reeds vóór de inenting aangetast waren. De inenting moet dus niet beschouwd worden als een geneesmiddel, maar als een voorbehoedmiddel, want de oorzaak van het ontstaan der longziekte wordt door de inenting niet weggenomen.

Is het stilstaan der beesten op stal en eene ongestoorde rust, te midden van eene soms benauwde atmospheer, de oorzaak van het ontstaan der longziekte?

De oorzaak van het ontstaan der longziekte is niet met zekerheid bekend. Men moet haar dan ook niet alleen in voedsel of verblijf in de stallen zoeken, want er bestaat niet eene enkele, maar er zijn zeer vele oorzaken, die tot de longziekte aanleiding kunnen geven. Ongezonde stallen en slecht voedsel zijn wel is waar fermenten voor alle ziekten, maar niet uitsluitend voor de longziekte. De stalvoedering en het stilstaan oefenen geene nadeelige werking uit.

Zijn alle runderen voor de werking der inenting vatbaar en is eene herhaling noodzakelijk?

Er zijn slechts betrekkelijk weinig dieren (10 pCt.) die na de inenting geene werking vertoonen. Deze zijn dan voor de ziekte vatbaar. Indien zich geene werking vertoont, moet men voor de tweede maal inenten, maar bij het welslagen daarvan is eene tweede inenting af te raden.

Is het door de nadeelige gevolgen, die vaak door de inenting veroorzaakt zijn (bijv. ontsteking en zwelling van den staart enz.), aan te raden om de runderen in te enten in streken waar geene longziekte heerscht?

Het inenten is wel is waar een voorbehoedmiddel, maar daar het altijd met eenig, ofschoon gering gevaar verbonden is, moet het niet ondernomen worden vóór dat de longziekte in eene streek uitbreekt en men gevaar van besmetting heeft. Veelal heeft er ontsteking en soms verlies van staart, in enkele gevallen door den dood gevolgd, plaats, veroorzaakt door eene verkeerde behandeling der inenting. Men moet bij het inenten alleen de opperhuid insnijden en zorg dragen de spieren niet zoodanig te raken, dat er bloedstorting plaats heeft, waardoor spoedig ontsteking en verdere nadeelige gevolgen zouden ontstaan. Eene sterk aangetaste long moet niet tot de inenting gebezigd worden: deze geeft eene te hevige werking en zoude spoedig ontsteking veroorzaken.

Kan men op gezonde stallen door de inenting van enkele dieren de longziekte doen ontstaan bij het vee, dat niet ingeënt is?

De inenting kan geen longziekte doen ontstaan bij vee dat in aanraking komt met ingeënt vee.

Is de afzondering van het besmette vee doeltreffend? en hoe moet die afzondering plaats hebben?

Het behoeft geen betoog, dat de longziekte besmettelijk is: duizende voorbeelden zouden dit kunnen aantoonen. De ziekte is uit het Pruissische naar Holland en van hier naar Engeland en de Kaap overgebragt. Het afzonderen is dus een eerste vereischte om de verdere verspreiding tegen te gaan. De doelmatigste wijze van afzondering is de enkele afsluiting van den besmetten stal en het trekken van eenen kring rondom dien stal met het verbod om binnen dien kring vee te vervoeren.

Is het afmaken van longziek vee een weinig doeltreffende maatregel, die wel is waar de ziekte keert, maar de oorzaak toch niet wegneemt en dus in ieder geval eene groote verspilling van lands kapitaal?

Het is bewezen, dat door het afmaken de verdere verspreiding der longziekte is tegengegaan. In de provincie Groningen, waar zij tot nu toe dertien malen uitbrak, is de voortgang telkens door het afmaken gestuit. Bij het uitbreken eener ziekte in eene provincie is het voordeeliger al het besmette vee af te maken, omdat eene uitbreiding nog grooter verlies zoude te weeg brengen, maar in geheel besmette provinciën is het afmaken eene nuttelooze verspilling van kapitaal.

Waaraan is het toe te schrijven, dat niettegenstaande het afmaken, afzonderen en inenten, de longziekte in Friesland zoo toenemende is?

In die streken van Friesland, waar de inenting algemeen ingevoerd is, erlangt de longziekte geen uitbreiding. Dit is alleen het geval in die streken waar vooroordeelen de inenting tegenheuden.

De sterfte heeft wel is waar in groote hoeveelheid plaats, maar de verhouding is zoo groot niet ten opzigte van het aantal runderen, dat Friesland bezit. De veestapel in die provincie wordt op 200,000 stuks gerekend, terwijl het aantal aan de longziekte gestorven runderen een getal van 10,000 bedraagt. De grootste uitbreiding heeft de ziekte verkregen door de handelwijze van vele landbouwers, die bij het eerste uitbreken der longziekte op hunnen stal, al hun vee ter markt bragten, deze daardoor besmet hebben en het ter markt aanwezige vee na hun vertrek de besmetting in de verschillende streken verspreid heeft.

KERKNIEUWS.

AMSTERDAM, 23 Julij. De kerkeraad der Waalsche gemeente alhier heeft, ter vervulling der vacature, ontstaan door het emeritaat van ds. CHAVANNES, geformeerd het volgende viertal, alfabetisch gesteld: d.d. H. GAGNEBIN, laatst te Eplatures, in Zwitserland, tijdelijk dienst doende alhier; F. C. J. VAN GOENS, th. dr. te Leiden; J. A. VAN HAMEL, te Groningen; A. RÉVILLE, te Rotterdam. Uit dit viertal is door den kerkeraad gekozen ds. GAGNEBIN, aan wien de beroepbrief zal worden toegezonden, nadat daartoe bekomen zal zijn de kerkelijke approbatie en de agreatie van Z. M., voor het beroep van een buitenlandsch predikant door het kerkelijk reglement vereischt.

— Te Woerden is tot predikant bij de Herv. gemeente beroepen A. DEKKERS, thans te Chaam.

ERRATUM.

Bij de beraadslagingen over den weg door Leek en Marum, heeft de heer DE SITTER niet gezegd dat door het aannemen van de rigting over de Pasop, de communicatie met Hunsingo, maar met het Noordelijk Westerkwartier werd verkregen.

TELEGRAFISCHE BERIGTEN.

FRANKFORT, 25 Julij.

Gisteren is de Keizer van Rusland hier gearriveerd, komende van de badplaats Kissingen.

PARIJS, 25 Julij.

Te Marseille zijn gisteren 50,000 hectoliters graan aangevoerd. De prijzen zijn kalm, daar men opheffing van het verbod van uitvoer uit Napels verwacht.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 25 *Julij*.

NEDERLAND Werk. Schuld	à 2½ pCt.	63½.
Dito Dito	» 3 »	76¾.
Dito Dito	» 4 »	96 5/16.
OOSTENRIJK Metalliek	» 5 »	76 7/16.
Dito 1851 en 1852	» 2½ »	39¼.
Dito Nieuwe Litt. B.	» 5 »	87⅜.
Dito Nation. Metall	» 5 »	78 5/16.
SPANJE Onbep. St.	» 1¼ »	25¼.
Dito Binnenl	» 3 »	37 11/16.
PORTUGAL	» 3 »	46.
RUSLAND Obl. *Hope* 1798 en 1816	» 5 »	105⅛.
Dito Dito 1828 en 1829	» 5 »	—
Dito bij *Hope*	» 4 »	—
Dito bij *Stieglitz*	» 4 »	—
N. Leening van 1855 bij *Stieglitz*, 5de serie	» 5 »	99.
Dito 6de serie	» 5 »	100¼.

LONDEN, 25 *Julij*. Consols 91¾.

PARIJS, 25 *Julij*. Fransche 3 pCt. 66.90.

WEENEN, 25 *Julij*. Metalliek 5 pCt. *f* 83¼. Nat. Leening *f* 85. Wissel op Londen *f* 10.09. Zilver *f* 4½.

ZEETIJDINGEN.

Binnengekomen.

AMSTERDAM 21 Julij, *van Laten* Annagiena, Petersburg; — 23 *Töpper* Prins Hendrik, Curaçao.

HELVOET 21 Julij, *Beekman* Hermine, St. Vincent.

TEXEL 23 Julij, *Kruijmel* Witte Cornelisz. de With, Banjoew.

BROUWERSHAVEN 22 Julij, *Swarts* Soerabaya, Bat.

VLISSINGEN 21 Julij, *Hazewinkel* Meike, Limpias; *de Vries* Aaltje Maathuis, Koningsbergen.

LONDEN 30 Julij, *Vos* Cornelia, Nerva.
Bij DUNGENESS 20 Julij, *Bakker* Johanna Elisabeth, v. Genua n. Londen.
BRISTOL 20 Julij, *Jonker* Themis, Amst.
NORTH SHIELDS 20 Julij, *Admiraal* Per Aspera ad Astra, Rott.; *de Boer* Boreas, Harlingen.
HARTLEPOOL 19 Julij, *Mellema* Doris, Rott.; *van Eijk* Adriana Francisca, Vlissingen.
HULL 19 Julij, *Nieveen* Jacoba Catharina, Nerva.
Bij SOUTHWOLD 19 Julij, *de Vries* Theodora Henriëtte, v. Amst. n. Londen.
HAMBURG 21 Julij, *Hazewinkel* Stoomvaart, Amst.; — 22 *Prins* San Francisco, Port Elisabeth.
BERGEN 11 Julij, *Goosens* Arend, Galatz; — 14 *Smit* Freerk Jan, Petersburg.
UDBYHOI 15 Julij, *van Sluis* de Onderneming, Amst.
KOPPENHAGE 18 Julij, *Broekman* Helena, v. Petersb. n. Amst.
RUGEMWALDE 15 Julij, *Pik* Jansje, Rott.
STOCKHOLM 17 Julij, *Lovius* Waakzaamheid, Petersb.
SANDHAMN 14 Julij, *Huizinga* Ceres, Petersb.
LANDSORT 16 Julij, *Bakker* Neptunus, Liverpool.
BOLDERAA 14 Julij, *Schippers* Sirene, Liverpool; *Addens* Jantje Doornbos, Stockholm; — 15 *Bosker* Christina Jacqueline, Hamb.; — 16 *Meinders* Johanna, Antw.; — 17 *Oldenburger* Geppiena, Dordrecht; *Ebes* Grietje, Termunterzijl; *Brouwer* Noordster, Schiedam; *van Dijk* Barend, Harl.; — 18 *Schabeling* Maas en *Engelsman* Gezusters Boll, Liverpool; *de Jonge* Ettiena en *Tiktak* Jantina Fennechina, Amst.; *Poorta* Tweelingen, Londen; *van der Star* Maria, Elseneur; *Schenk* Trouw, Newc.; *Dijk* Annette Cornelia, Delfzijl.
ARCHANGEL 8 Julij, *Zessien* Wilhelmina, Antw.; *Bakband* Alberdina en *Oortgiese* Wilhelmine, Londen.

Vertrokken.

AMSTERDAM 21 Julij, *Kuiper* Compagnie, Sur.; *de Boer* Magrietha Antina, Archangel; *Visser* de Vriendschap, Windau; — 22 *Huisman* Nina, Konst.; *v. d. Hoef* Sophia Elisabeth, Swansea; — 23 *Duintjer* Elsie en *Klein* Maria, Petersb.
MAROIM 2 Junij, *van Lessen Balsters* Henrica, Gothenburg.
FALMOUTH 19 Julij, *Kettler qq.* Vr. Johanna, Londen.
CALDIFF 18 Julij; *Koning* Adm. v. Heemskerk, Hong Kong.
ABERDEEN 18 Julij, *Boswijk* Afien Smit, Wick.
HAMBURG 21 Julij, *Schuur* Zwaantina, Petersb.
STOLPEMUNDE 16 Julij, *de Boer* Jantina Petronella, Holland.
BOLDERAA 17 Julij, *Meijer* Wobbina Cath. en *Mulder* Feika Jant., Elseneur; *Kempen* Catharina en *Rottgers* Min. Lindeman, Holland; *Schaap* Jonge Bernhard, Engeland.
ARCHANGEL 8 Julij, *Albers* Preciosa, de Maas; *Kramer* Cathar., Amst.; — 9 *Mulder* Helena Maria, Texel; — 10 *Dijk* Maria en *Regtdoorzee* Vertrouwen, Amst.; *Meijer* Francisca, Schiedam; *Schaap* Maria Johanna, de Zaan.

Zeilklaar.

GIBRALTAR 13 Julij, *Katt* Mathilda Barbara, Santander; — 14 *de Goede* Verwisseling, Malta.
LONDEN 18 Julij, *Albers* Gesina Jantina, Riga; — 21 *de Grooth* Johanna Maria, Norrkoping.

NERVA, 13 Julij. Het schip Aurora, kapit. *Lesstuyver*, van Liverpool herwaarts gedestineerd, op Schalkgrond gestrand, is gezonken, doch het volk gered.

SWINEMUNDE, 18 Julij. Het schip de Haven, kapit. *Koning*, van Stettin naar ...., is alhier masteloos en met verlies van boegspriet en tuigage, wegens aanvaring, in de haven gebragt; moet lossen om te repareren.

GRONINGEN, 25 Julij. Vertrokken het nieuwgebouwde schoonerschip Antje Haverbult, kapit. *J. v. Heuveln*, v. Pekela, met ballast naar Archangel.

OOSTMAHORN, 23 Julij. Ter reede gearriveerd den 20 Julij, *Tonkens* de Onderneming, v. Grietzijl n. Zwolle.
Vertrokken 22 Julij, *Thijssens* Alida, v. Muiden n. Hamb.; *Greven* de Goede Hoop, v. Kampen n. Hamburg.

De Sond gepasseerd.

20 Julij. *Drent*, Tjapko Schuringa, v. Petersb. n. Amst., m. rogge.
Karsies, Mercurius, v. Riga n. de Maas, m. gerst.
21 —— *Weekenborg*, Anna Margrieta, v. Nerva n. Liverp., m. spiritus.
Brugts, Broederschap, v. Riga n. Belfast, m. hennep.
Mooi, Onderneming, v. Petersb. n. Londen, m. haver.
De wind den 20 Julij N.W., N.N.W., W.; den 21sten Z.W.

LAATSTE BERIGTEN.

Binnengekomen.

TEXEL 23 Julij, *van Dijk* Graaf van Rechteren en *Zijlstra* Gouv. van Ewijck, Hull.
BRIELLE 23 Julij, *Oldenburger* Minerva, Reval.
LONDEN 22 Julij, *Joosten* Neptunus, Petersb.; *Rasker* Geertruida, Groningen.
DEAL 22 Julij, *Kettler qq.* Vr. Johanna, v. Havanna n. Londen.
PORTSMOUTH 20 Julij, *van Vreeland* de Zeehond, Helvoet.
LEITH 20 Julij, *v. d. Gaast* Baudina, Harl,
NANTES 22 Julij, *Kramer* Coronie, Amst.
WILMINGTON 5 Julij, *de Jonge* Antje Visser, Amst.
KROONSTAD 16 Julij, *Kramer* Sophia, Londen; *Mooi* Maria, Newc.; *de Groot* Sieka, Amst.; *Zwaal* Zeemeeuw, Amst.; — 17 *Mooi* Noordster en *Verstok* Regina Elisab., Newc.; *Hoeksma* Cornelia Wilh., Messina; *Woudstra* Jonge Kerst, Rott.

Vertrokken.

TEXEL 24 Julij, *Takes* Burgem. Huidekoper, Hull.
CARDIFF 20 Julij, *Kramer* Vier Gebroeders, Hamburg.
HARTLEPOOL 21 Julij, *van Eijk* Adriana Francina, Hamburg.
GRAVESEND 21 Julij, *Heins* Georgina Wubbina, Koningsb.
PILLAU 21 Julij, *Dommering* de Fivel, Malaga.
KOPPENHAGE 20 Julij, *Kievit* Maria Catharina en *de Jonge* Pollux, v. Petersb. n. Amst.
KROONSTAD 17 Julij, *Boerhave* Arendina, *Steffens* Johannes en *Boiten* Fossiena Siers, Amst.; *Teensma* Aukjen, Amst.; *Boer* Vriendschap, Rott., *van Driesten* Bellama, *Dik* Apollos, *Kroon* Tekla Joh., *Kuiper* Grietje Koens, *Mulder* Wendelina, *Schuring* Annechiena, *Smit* Annechiena Gesina, *Mulder* Gesina, *Botje* Gesina Alida, *Boer* Niessina Beerta, *Brouwer* Argo, *de Boer* Haren en *Beukema* de Marne, Koppenhage; *Legger* Courier, Stockholm; *Schuring* Antje Schuring, Elsen.

ZOUTKAMP, 25 Julij. Binnengekomen 24 Julij, *Pluktje* Tetsia, Koningsbergen.
Vertrokken 24 Julij, *Huges* Johan Gerard, Noorw.

283ste STAATSLOTERIJ.
Prijzen van *f* 100 en daarboven.

Trekking der Eerste Klasse.

4de Lijst. No. 3255 *f* 200; nos. 3182, 7640, 7956 en 14808 ieder *f* 100.

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKTEN.

GRONINGEN, 24 *Julij.*

TARWE.	GERST.	Zw. Voer 40 ℔ *f* 3,80
Oude 70 ℔ *f*	N.W. 1856 52 ℔ *f* 5,15	- - 42 - - 4,00
N.Oml.1856 66 - 7,90	- 54 - - 5,55	- - 44 - -
- - 68 - - 8,70	- 56 - - 5,95	
- - 70 - - 9,50	Zomer 54 - - 5,35	BOONEN.
- Old. 66 - - 7,65	- 56 - - 5,75	Paardeb. *f* 7,25 tot *f* 8
- - 68 - - 8,45	Knobbe 60 - - 6,00	
- - 70 - - 9,25	- 62 - - 6,40	Gr. Erwt. *f*
ROGGE.	HAVER.	Graauwe dito *f*
N. Inl. 60 ℔ *f* 5,05	N. Dikke 36 ℔ *f*	
- - 62 - - 5,65	- - 38 - - 3,75	ZADEN, ENZ.
- - 64 - - 6,25	- 40 - - 4,00	Old.Koolz. *f* 14 tot *f* 15,50
- - 66 - - 6,85	- 42 - - 4,25	Oml. dito *f* 12 tot *f* 15,50
Oude 66 - -	- 44 - - 4,45	Zomerzaad *f*
BOEKWEIT.	- 46 - - 4,65	Aveelzaad *f* a
N.Gr.Zd. 60 ℔ *f* 6,35	- 48 - - 4,85	G. Mosterdz. *f*
- - 62 - - 6,85	- 50 - - 5,05	Lijnzaad *f*
- - 64 - - 7,35	N.W.Voer 36 - - 3,50	Dederzaad *f*
- Zw.- 60 - - 6,20	- - 38 - - 3,70	Gr. Gort *f* 9,25 a *f* 9,75
- - 62 - - 6,70	- - 40 - - 3,90	Parel dito *f* 13 a *f* 15
- - 64 - - 7,20	N. Zw. - 36 - - 3,40	Raapolie per vat *f* 50
Veen 64 - - 7,10	- - 38 - - 3,60	

In Granen is heden zeer weinig omgegaan, en tot vorige prijzen is alleen bij kleine gerijven verkocht. — De aanvoer van Koolzaad bedroeg heden ongeveer 350 lasten, zeer verschillend van kwaliteit en droogte; de kooplust gering zijnde, moesten vooral de afwijkende soorten lager worden afgegeven.

AMSTERDAM, 24 *Julij.* In Tarwe uit de hand niets omgegaan. — Van Rogge alleen verkocht: 122 ℔ Brab. *f* 220. — Gerst en Haver zonder handel. — Witte Erwten schaars ter veil en onder *f* 8½ per mud niet te bekomen.

Koolzaad onveranderd: Polder *f* 17; op 9 vat in Sept. en April 84 p. vl. — Lijnzaad zonder handel. — Raapolie dadelijk in een doen, op levering wel zoo aangenaam: op 6/w. *f* 52,25; vlieg. *f* 50,75; Sept. *f* 49; Oct. *f* 48,75; Nov. en Dec. *f* 48,50 a *f* 48,75 a *f* 48,50; Mei *f* 48,50 a *f* 48,25—*f* 48,25. — Lijnolie dadelijk niet williger, op levering merkelijk flaauwer: op 6/w. *f* 46,75; vlieg. *f* 45,50; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 45 a *f* 44,50 a *f* 44,75. — Hennepolie op 6/w. *f* 51,50; vlieg. *f* 50. — Raapkoeken *f* 96 a *f* 100. — Lijnkoeken *f* 11¾ a *f* 14¼.

LEEUWARDEN, 24 *Julij.* De aanvoer van granen was heden zeer gering, en de vraag bepaalde zich veelal voor de consumtie, en men besteedde in enkele gevallen vorige doch veelal lagere prijzen.

Van Koolzaad hadden wij eenen aanvoer van p. m. 150 last, van kwaliteit zeer verschillende en sommige partijen klaarblijkelijk te vroeg geoogst. Voor de puikste soorten besteedde men van *f* 16 tot *f* 16,40; 2de soort *f* 15 tot *f* 15,75, en mindere van *f* 14,25 tot *f* 14,75.

LONDEN, 22 *Julij.* Van inl. Tarwe is deze week weinig, maar van buitenl. zeer veel aangevoerd. Er waren heden weinig koopers ter markt; alleen tegen het afgaan vertoonde zich eenige geneigdheid tot koopen tegen de prijzen van Maandag, waarin houders over het algemeen niet wilden toestemmen; de omzet bleef dus beperkt. Overige graansoorten waren als eergisteren.

BOTERMARKTEN.

GRONINGEN, 24 *Julij.* De prijs der boter was heden: 1ste soort de ¼ ton *f* 40; 2de soort *f* 37 tot *f* 40.
LONDEN, 24 *Julij.* Friesche Boter 104 sh., Gron. 84 sh.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 24 *Julij.* Het ter markt gebragte vee was heden gering, en de handel bepaalde zich bijna uitsluitend tot de varkens.
LONDEN, 24 *Julij.* De aanvoer ter veemarkt bestond uit 744 runderen, 595 kalveren en 10,410 schapen. De gesteldheid was onveranderd.

EFFECTEN-BEURS.

AMSTERDAM, 24 *Julij.*

Nederl. Werkel. Schuld 2½ pCt. 63½; Dito Dito 3 pCt. 76½; Dito Dito 4 pCt. 96¼. — BELGIË, bij *Rothschild*, 2½ pCt. 53⅛. — SPANJE, Onbep. Stukken 1¼ pCt. 25¼; Dito Binnenl. 6/m. 3 pCt. 37¾; Dito Buitenl. £ 85, 3 pCt. 43. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 45⅞; Dito 1856, 3 pCt. 45⅜. — RUSLAND, bij *Hope* en Co. 1798 en 1816 5 pCt. 105; Dito te Londen, 4½ pCt. 96¼; Dito bij *Stieglitz*, 1855, 6de serie, 5 pCt. 100 $\frac{1}{16}$. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 76⅜; Dito Dito 2½ pCt. 39 $\frac{9}{16}$; Dito rente Amsterdam, 1854, 5 pCt. 87¼; Dito Nationale Metalliek 5 pCt. 78¼. — MEXICO, Onbep. Stukken 3 pCt. 21⅝. — Wisselkoers op Londen zigt *f* 11.72½; Dito 2/m. *f* 11.85.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

*** **50jarige Huwelijksvereeniging**
van
HINDERIKUS KRUIGER
en
ENGELINA MEIRING.

GRONINGEN, 26 Julij 1857.

*** BURUM, 21 Julij 1857. Bevallen van eene *DOCHTER* M. J. OFFERHAUS—DOORNBOS.

*** HORNHUIZEN, 21 Julij 1857. Heden beviel van eene DOCHTER D. F. TAMMES, geliefde Echtgenoot van

L. S. RIETEMA.

*** Bevallen van een ZOON E. J. H. STRUCK, geliefde Echtgenoot van

B. F. C. DE HOSSON.

GRONINGEN, 23 Julij 1857.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene DOCHTER S. BUURMA, geliefde Echtgenoot van

C. O. STRUIF.

OOSTWOLD, 24 Julij 1857.

*** Bevallen van eene doode DOCHTER T. SCHUITEMA, geliefde Echtgenoot van

H. BEKKERING.

GRONINGEN, 25 Julij 1857.

*** Te EDE, provincie *Gelderland*, overleed, den 15den Julij 1857, de WelEdele Heer DAVID BEETS, tot diepe droefheid van zijne nagelatene betrekkingen.

J. BEETS.
Uit aller naam.

Eenige kennisgeving.

*** Heden overleed, aan eene korte ongesteldheid van eenige dagen, onze waarde Moeder ARIJAANTJE GEERTS KUIPER, Wedw. E. H. VAN CINGEL, in den hoogen ouderdom van ruim 82 jaren.

NIEUW SCHEEMDA, 21 Julij 1857.

P. E. VAN CINGEL.
Uit aller naam.

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.